

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

Cap. XII. In illo tempore, Abijt Jesus sabbato per sata, Discipuli autem eius
esurientes, cœperunt vellere spicas [et] manducare. Pharisei autem
videntes, dixerunt ei. Ecce discipuli tui faciunt quod ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

Actu. jr. onere quod portare contendebat caeremoniarum carnaliū, quod neq; patres nostri (ait Petrus Apostolus) neq; nos portare potuimus. Audiuit beatam inuitationem hanc, & uenit, & refectus est. Non quidem iam tunc pleno conuiuio satiatu est, sed paruo interim gustu refectus, donec ueniret quod perfectum est. Quid putas illa perfectio uel quantum habet suauitatis? Quantum reficit? Paruus iste gustus, uere fateor & nō incertus credo, quia nullo potest exprimi eloquio. Sentiri potest, edici nō potest. Quāto magis illa perfectio? Et quotus quisq; est, qui illud quoq; quod sequitur, digne possit appendere? ¶ Tollite (ait) iugum meum super uos, & discite à me quia mitis sum & humilis corde. O laborantes, & onerati, qui cum iugo peccati & onere mortalitatis, quod commune est humano generi, regum quoq; uel dominorum dura imperia sustinuitis, quales potius feræ quàm homines merentur dici, sicut haecenus apud Danielem præsignatum per quatuor facies ferarū, leonæ & ursi, pardī & illius sine nomine bestiae terribilis atq; mirabilis, dentes magnos, dentes ferreos habentis, d̄ uos (inquam) defesti ac detriti iugo dominorum huiusmodi, uenite (ait) ad me, & ego reficiam uos. Ecce facies mea facies est hominis, & ecce ego sum ille filius hominis, qui post illas feras ueni in nubibus caeli, & usq; ad antiquum dierum perueni antiquum dierum patrem meum, cui nunc confitens dico, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulis. Non sum ut feræ illæ, sed homo sum, mitis & humilis corde. Sub iugo illorum, non hominum, sed ferarū, laborasti & onerati fuistis sub iugo meo inuenietis requiem animabus uestris, quia iugum meum suauis est, & onus meum leue: ita ut scienter dicatis, quia nosse me uiuere, & mihi seruire regnare est. ¶ In illo tempore, Abijt Iesus sabbato per sata, Discipuli autem eius esurientes, cœperunt uellere spicas & manducare. Pharisei autem uidentes, dixerunt ei. Ecce discipuli tui faciunt quod non licet eis facere sabbatis. At ille dixit eis. Non legisis quid fecerit Dauid, quando esuriijt, & qui cum eo erant, quomodo intrauit in domum dei, & panes propositionis comedit, quos non licebat ei edere, neq; his, qui cum eo erant, nisi solis sacerdotibus? Aut non legisis in lege, quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum uolant, & sine crimine sunt? Dico autem uobis, quia templo maior est hic. Si autem sciretis, quid est misericordiam uolo & non sacrificium, nūquam condemnassetis innocentes. Dominus est enim filius hominis etiam sabbati. ¶ O uos paruuli, quibus pater ista reuelauit, quid uobis per istam rem gestam reuelatione dignum emicuit? Multa enim alia fecit dominus Iesus, quæ scripta nō sunt, & si scriberentur per singula, nec ipsum (ait Euangelista Iohannes) arbitror mūdum capere eos, qui scribendi sunt libros. ¶ Quare ergo de multis quæ scripta nō sunt, inter pauca istud conscribi dignum fuit, quod abijt dominus Iesus sabbato per sata, & discipuli eius esurientes, cœperunt uellere spicas & manducare? Pharisei autem uidentes, dixerunt ei, ecce discipuli tui faciunt quod non licet eis facere sabbatis? Quare (inquam) nisi quia responsio quæ respondit eis, multum pertinet ad uenerabilem confessionem illam, qua (ut iam dictū est) confessus est se esse filium dei, sic incipiens, confiteor tibi pater domine caeli & terre, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulis. Dixit enim. Dico autem uobis, qui templo maior est hic. Item dixit. Dominus est enim filius hominis etiam sabbati. Nobis scire hæc expediebat, & iccirco scripta sunt, & scribi debuerunt tanta hæc maiestatis eius præconia. ¶ Quantum enim hoc est quod ait, dico uobis, quia templo maior est hic? Nam propter honorem nominis diuini, magnum quid est templum, ita ut reuerentiam debeat templo quicumq; cupit esse subditus, & reuerentiam præstare deo. Nimirum cum dicit, templo maior est hic, nec altare excipit, quo procul dubio nihil maius est quàm deus, cuius altare est. Nam propter nomen domini, cui specialiter altare dicatum est, omni creaturæ ipsum altare reuerendum est. Ergo dum dei filium sese hoc dicto cōfiteatur, qui ueraciter templo uel altari iccirco maior est, quia deus. ¶ Cū item dicit, Dominus est etiam filius hominis etiam sabbati, profectō omnium dominum & deum sese esse uenerabiliter astituit. Nullus est enim dominus sabbati, nisi deus ipse, qui sabbatum constituit. His dictis pro gloria illius iam dictæ confessionis, consyderanda sunt duo hæc argumenta innocentiæ, quibus discipulos defendit, dicens, Si autem sciretis quid est, misericordiam uolo & non sacrificium.

CAP. XII

1 Reg. 21

Exodi. 25

Osee. 6

Johan. 21
Quæstio

Responsio.

Templo maior est hic.

Dñs est filius hois etiam sabbati.

non sacrificium, nunquam condemnassetis innocentes. ¶ Primum est quod ita dixit. Non legitis quid fecerit Dauid, quando esuriit, & qui cum eo erant, quomodo intrauit in domum dei & panes propositionis comedit, quos non licebat ei edere, neque his qui cum eo erant, nisi sacerdotibus solis. Duo tunc Dauid fecisse legitur: quorum in altero sacerdote, qui panes propositionis esurienti dedit, misericordia iustificat: & eum, qui comedit, necessitas excusat. In altero autem semetipsum Dauid idem iure accusat, dicens ad eum qui residuus erat, scilicet Abiathar. Sciebam in die illa, quod cum ibi esset Doech Idumæus, procul dubio annuntiaret Saul. Ego sum reus omnium animarum patris tui. Fefellerat enim dicens. Rex præcepit mihi sermonem & dixit. Nemo sciat rem propter quam à me missus es. &c. Hæc iccirco dixerim, ne non satis congruum uideatur, induxisse sermonem pro argumento innocentiae discipulorum spicas sabbato uellentium & manducantium. Nam dominus quid in illa re historica suo iudicio defenderit, satis indicat, dicendo. Si autem sciretis, quid sit, misericordiam uolo & non sacrificium, nunquam condemnassetis innocentes. Quæ sententia de propheta Osee sumpta, sicut illum sacerdotem de misericordia iustificat, qui melius existimauit esurienti laico dare panes propositionis, quam obseruare ritum illius sacrificij: sic e contra de inclementia condemnat phariseos, qui mallent discipulos Christi fame perire, quam spicas sabbato uellendas concedere. ¶ Secundum siue alterum innocentiae discipulorum eius argumentum hoc est. Aut non legitis in lege, quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum uiolant, & sine crimine sunt. Violant autem uidelicet secundum autum præiudicij uestri. Nam reuera non uiolant in priori tabernaculo semper introeuntes & sacrificiorum officia consummantes. Per singulos dies, ait lex, iugiter annos agniculos duos, unum mane agnum, & alterum uespere decimam partem simillæ consperse oleo tuto, quod habeat mensuram quartam partem Hin, & uinum ad libandum eiusdem mensuræ in agno uno. Alterum uero agnum offeres ad uesperam, iuxta ritum matutinae oblationis. Hoc agentes sabbato æque ut prima uel secunda sabbati profecto sabbatum uiolant si omne opus absque ulla exceptione sabbati uiolatio est. Quid enim operosius est, spicas uellere, an duos agnos anniculos cadere & pelles eorum detrahere, & eos cum libamentis suis offerre mane & uespere? ¶ Sed ita demum sabbatum uiolatur, si quis faciat seruile opus. Seruile operis definitio uera, est præcepti contemptus. Exempli gratia. Cum essent filij Israel in solitudine, & inuenissent hominem colligentem ligna die sabbati, obtulerunt eum Moysi & Aaron & uniuersæ multitudini. Qui recluserunt eum in carcere, nescientes quid super eo facere deberent. Dixitque dominus ad Moysen. Morte moriatur homo iste, obruat eum lapidibus omnis turba extra castra. Cuncti eduxissent eum foras, obruerunt lapidibus & mortuus est, sicut præceperat dominus. Opus illius hominis non ex ignorantia, non ex infirmitate, sed ex superbia uenit, & peccatum eius contemptus fuit. Recte ergo tanquam sabbati uiolator mori debuit, secundum sententiam hanc ibidem præscriptam. Anima uero quæ per superbiam aliquid commiserit, siue ciuis sit ille siue peregrinus, quoniam aduersus dominum rebellis fuit, peribit de populo suo. Verbum enim domini contempnit, & præceptum illius irritum fecit, iccirco delebitur & portabit iniquitatem suam. ¶ Diceret aliquis illorum. Ic circo sacerdotes sabbato hæc facientes sine crimine sunt, quia faciunt in templo domini, ex præcepto eius qui dominus est etiam sabbati. Ad hæc ille. Dico uobis, quia templo maior est hic, & dominus est filius hominis etiam sabbati. Quibus uerbis si non credis, tu quisquis es, operibus crede. Sequitur enim. Et cum inde transisset, venit in synagogam eorum: Et ecce homo habens manum aridam. Et interrogabant eum dicentes, si licet sabbatis curare, ut accusarent eum. Ipse autem dixit eis. Quis erit ex uobis homo, qui habet ouem unam, et si ceciderit hec sabbatis in foueam, nonne tenebit & leuabit eam? Quanto magis melior est homo oue? Itaque licet sabbatis bene facere. Tunc ait homini. Extende manum tuam. Et extendit. Et restituta est lauitari sicut altera. ¶ Si inquam uerbis non credis, tu quisquis es sapiens uel prudens, & paruulus nondum esse didicisti, qualium supra in confessione sua meminit iste filius dei, iste maior templo, & dominus etiam sabbati, operibus crede. ¶ Nunquid enim sic & sic operaretur, si in confessione ista fuisset mentitus: Confiteor tibi (inquiens) pater, & omnia

Excusatio discipulorum per factum Dauid in Nohe. j. Reg. 2j

Osee. 6.

Iuge sacrificium per singulos dies in lege

Exodi. 29.

Quo uiolatur sabbatum Nume. 35.

Ibidem.

Obiectio.

Solutio.